

skaber, som de senere skulle bruge i Livet. Ingen vil dog kunne negte, at Paragrafens Ord vende sig først og fornemlig til Forældrene, dernæst til dem, som, hvis der ingen Forældre er, maa tage sig af Børnene, og indskræper dem den Pligt at sørge for Børnenes Undervisning. Vil man altsaa ikke selv undervise, eller kan man det ikke, indeholde de følgende Paragrafer Undervisning til, hvad der er at gjøre, og der kommer da først Privatskolen; thi at henvise til den, er jo ogsaa at henvise Forældrene til et Middel til at undervise. Hvis man ikke vælger nogen af disse to Udveie, enten Undervisningen i Hjemmet eller Undervisningen i Privatskolen, kommer derefter Undervisningen i Statskolen. Altsaa, hvad der her indskræpes, er Pligten at sørge for Børnenes Undervisning. Saa talte det ærede Medlem, (Bernsten) om de Forbilleder, der kunde tages fra de gamle Folkeslag i den Henseende, og særlig bvelede han ved Søderne, og det er jo ganske vist sandt, at Søderne ikke havde nogen Skolelov — det er sikkert — men jeg tror ikke, at der deraf lader sig slutte, at vi heller ikke bør have nogen. De gamle Folks Liv var af en ganske anden Bestaffenhed end de moderne Folks, og de Krav, der stilledes til de gamle Folk, vare ganske andre end de, der stilles til Nutidens Folkeslag. Minindelig var det jo blandt Oldtidens Folk i Østerland, at en Klasse, en Klasse var Væveren af det videnskabelige Liv, og en saadan havde jo Søderne ogsaa. Det var Levi Stamme, der bar Israels Liv i den Henseende. Om noget Medlem af de andre Stammer bestjæftigede sig med videnskabelige Sysler, var tilfældigt, men det var Levi Stammes Pligt; saa vidt var man dog efter Mose Lov. Saa mente det ærede Medlem endvidere, at man i Daabens Betegnelse af, hvad Fadderens Pligt er, kunde finde en Tilkendegivelse af, at det er Forældrene, der skulle sørge for Børnenes Oplysning. Seg tror ikke, at der deri indeholdes Andet eller Mere, end hvad der har sin rette Forklaring i den § 1, jeg nylig omtalte, og jeg tror, at den Forpligtelse, der lægges paa Fadderne ved Daaben, meget rigtig er forklaret, naar der her i Paragrafen tales om Bærger efter Forældrene. Vel ere ikke Fadderne Bærger, men de kunne være det frivillig, om de ville. Hvad nu Undervisningen angaar, kom det ærede Medlem særlig til at tale om Religionsundervisningen, og han mente da, at den burde bestaa i Undervisning i Bibelhistorie alene. (Afbrydelse af Bernsten.) Ja, det var mig af det ærede Medlems Udtalelse ikke ganske klart, om Meningen var den, at man skulde undervise Børnene i den tidlige Alder alene i Bibelhistorie, men siden i Religion, eller om det var det ærede Medlems Mening, at Religionsundervisningen skulde indskrænkes til en Undervisning i Bibelhistorie alene. Den sidste ærede Taler (Lund) opfattede Ordene saaledes, og jeg har

ogsaa opfattet dem saaledes. Er det Meningen, kan jeg ikke samstemme med det ærede Medlems Udtalelse. Disse Udtryk hang sammen med en Tale om en død og aandløs Undervisning, en Ranselæren osv., som jeg strax skal berøre; men lad mig først i denne Forbindelse sige, at Undervisningen i Religion ikke kan indskrænkes til en Undervisning i Bibelhistorie alene. Bibelhistorien slutter jo med Apostlenes Gjerninger; efter dem begynder den kristne Kirkes Historie, og den kristne Kirkes Støttestykker ere jo de atumeniske Konciliers Dekreter, Dogmerne, og det er for Protestantene, navnlig de lutheranske Protestanter, den augsburgske Konfession og Luthers lille Katekismus. Dette kan man ikke se bort fra, thi det er Folketirkens Støttestykker i den Henseende, og derved vil det uigenkædelig staa fast, at til Bibelhistorien alene kan der ikke være Tale om at henvise. Men saa, kan man jo sige, bliver Følgen den, at man giver Børnene en Lektie for, som indeholder Noget, hvoraf de ikke forstaa et eneste Ord. Det have vi set saa tit. Saaledes har det været lige siden 1814. Det er en vel bekendt Sag, at det siden 1814 har været saaledes eller dog saadant Noget der henad, thi det er nu at stille det noget paa Spidsen (Bernsten: Seg har selv gaaet i en saadan Skole.) Ja, jeg ogsaa, og jeg er ældre, tror jeg, end det ærede Medlem; min Erfaring gaar derfor noget længere tilbage. Seg vil tilstaa, at jeg har endog prøvet dette i Privatskolen, thi ogsaa i min Barndom havde man saadanne, og der gik det til akkurat saaledes, som man nu klager over, at det gaar til i de offentlige Skoler. Der er slet ingen Forskjel. Vi fik en Lektie sat for, og den maatte vi lære, ellers gik det ikke godt. Forklaring af, hvad Meningen var, var kun overordentlig parsomt at erholde. Men hvori laa det, og hvori ligger den Forandring, der siden er indtraadt? Seg besvarer dette Spørgsmaal saaledes: Det laa fornemlig i to Ting, for det Første deri, at til Udførelsen af Skoleanordningen af 1814 manglede der i en overordentlig høj Grad Lærerkrafter, og vil man have et ret talende Vidnesbyrd om, hvor lidt det var muligt den Gang at kræve af Læreren, kan man finde det i selve Skoleanordningen af 1814. Det var ikke til Besættelsen af alle Lærere, at man kunde faae examinerede Lærere fra Seminarierne. Der var ikke Saadanne i tilstrækkelig Antal, og naar man da ikke havde Saadanne, kunde Andre, der indstillede sig til at være Skolelærere, examineres, og Anordningen for Landet af 1814 indeholder i sin § 47, hvad man da krævede af dem, der skulde kunne ansættes som Lærere i en Statskole. Det Første er dette, at han skal kunne læse tydelig og med Færdighed i en saadan Zone, som viser, at han forstaaar, hvad han læser, og som kan vedligeholde Opmærksomheden. Se, det er, hvad man nu kræver af et Barn i Mellemklasserne. Det